

ÉVKÖZI 7. VASÁRNAP*A év*

1-4 oldal

Olv.: Lev 19,1-2.17-18 – 1Kor 3,16-23 – Mt 5,38-48

KOZMA IMRE OH ATYA SZENTMISÉJÉRŐL***Szentmise bevezetése***

Kedves Testvérek! Tegnap a miniszterelnök úr évértékelő beszédje után valaki fölvetette ezt a kérdést: meddig tart még az éjszaka? Bajban van, kedves jó Testvérek, az ember élete, mert az éjszaka az önző embernek a világa, az éjszaka az individualista, magának élő embernek a világa, és az illető, aki ezt a kérdést fölvetette, ezt a terhet szerette volna valamiképpen könnyíteni. Egy biztos, hogy ezen a mai vasárnapon egy sajátos választ kapunk ezzel a kérdéssel kapcsolatosan. Egyetlen út vezet ki ebből az éjszakából. A választ könnyen magunkévá tudjuk tenni, megvalósítani nem egyszerű. Mert hát az emberek jobban szeretik a sötétséget, mint a világosságot. Mindenesetre mi a kiutat keressük, mert Jézus a világosság, Jézushoz szeretnénk tartozni és megszüntetni azt a világot, amelyben ember a másik embernek farkasa. Ajánljuk föl ezt a szentmisét magyar népünk lelki megújulásáért.

Szentbeszéd

Kedves Testvérek! A szent olvasmány arra hív meg bennünket, hogy sajátítsuk el a bölcsesség tudományát. Persze akkor, amikor az ember ezt meghallja és egyáltalán ezt kimondják: bölcsesség, akkor ugyan mire gondolunk mi emberek, és végeredményben mit jelent ez? Ki a bölcs ember?

Visszagondolok fiatalkoromra, az egyik szigorlaton éppen azt a tézis kaptam, amit ma felolvastunk, a prédikátor üzenetét. A prédikátor arra szólított fel bennünket, és ha valaki kezébe veszi a Bibliát, akkor szembesülhet ezzel a felhívással mindegyikünk: legyetek bölcssek, mert vanitas et omnia vanitas. Minden hiábavalóság, ami volt, az lesz újra, ami ma van, az lesz holnap is, és ebben a világban csak a bölcs ember tud valamiképpen eligazodni. És meg is mondja a receptet ehhez, megmondja az eligazító szót: egyedül a szeretet vezet el bennünket a bölcsességre.

Ha a mai üzenetre külön is figyelünk, akkor ez azt jelenti, tegyünk valami különlegeset az Istenért az életünk miatt. Mert veszélyben vagyunk, ebben a világban minden hiábavalóság, azt hiszem, hogy mindenki megtapasztalta ezt. Nyilván ez nem pesszimizmus, ez a bölcsesség felhívása az ember számára. Mert egy olyan világban eligazodni, amelyben minden hiábavalóságnak tűnik, hát ehhez kell a bölcsesség.

És egyetlen eszközt ad a kezünkbe az Írás: a szeretet útja vezeti el az embert a bölcsességre. És itt egy egészen sajátos megfogalmazással szembesültünk. A szeretet köréből még az ellenségeinket sem lehet kizárni. Mert a bölcs ember, a prédikátor azt mondja nekünk: az ellenségünknek sokkal több a baja, mint nekünk. A legnagyobb súlyokat az hordoz, aki ellenségünk. Ne terheljük meg még jobban a szerencsétlent, elég annak a maga baja.

És pontosan tegnap ezt a kérdést hallottam, amit már a szentmise bevezetőjében is említettem: meddig tart a sötétség, meddig tart ez a fajta helyzet, amivel az ember nap mint nap szembesül azzal, hogy mennyi hiábavalóság terheli az életünket? Testvérek, azt gondolom, hogy éppen elegendő tapasztalata van mindenkinek – ezeken a gyerekeinken kívül –, hogy igazolást adjon és igazat adjon ezzel a bölcsességre utaló igazsággal kapcsolatosan.

El kellene jutnunk a krisztusi igazságra. Az Ószövetség igazsága a törvény, az Újszövetség igazsága: legyetek tökéletesek, mint amilyen tökéletes a ti mennyei Atyátok. Emberire lefordítva ez az emberi tökéletesség azt jelenti, hogy az ember magához tér és belátja azt, hogy nincs bölcsebb dolog annál, mint hogy az ember odafigyel az égiekre, az ember odafigyel az Istenre. Mert abban biztosak lehetünk, hogy az Isten akarata eligazít. És az Isten akarata az életet jelenti.

És pontosan nekünk a bölcsesség nagy rendszeréből egy aprócskát kellene csak megtanulni. Egymással való kapcsolatunkból tudunk eljutni az Istennel való kapcsolatra. Ne áltassa magát senki! Aki nem képes emberrel emberi kapcsolatot létesíteni, hogy képzeletben azt, hogy neki bárminemű kapcsolata lehet az Istennel? Hiszen az Istennel való kapcsolatunk aztán visszavált és éppen az egymással való kapcsolatunkat akarja segíteni az Isten, az Isten akarata. Ez a bölcsességnek a minimumfeltétele.

Tehát embernek az emberrel való kapcsolatát kell újragondolni nap mint nap, a mindennapokban, amelyek ránk szakadnak igen sokszor, mint ahogy ránk szakad a hiábavalóság érzése. Egy ilyen világban csak akkor tudjuk megőrizni az emberi arcunkat, ha egymás arcában fölfedezzük az Isten arcát. Hiszen az ember az Isten képére és hasonlatosságára teremtett lény. Isten a lelkéből adott nekünk, akár így is mondhatom.

Az Isten misztériumát egymásban ismerhetjük föl. Hát hogy akarjuk mi az Isten titkát megsejteni, ha egymással való kapcsolatunk idegen és hideg és semmit se jelent? Az Isten titka mindegyikünkben rejtőzködik, és minden emberi kapcsolatnak a lényege. Erről sokat beszéltem, lassan jó is, ha elmegyek innen és más új szavak jönnek és lehet, hogy jobb és okosabb igazságokkal töltik meg az emberek szívét. De egy biztos, hogy vagy egymással való igaz kapcsolatunkban megsejtjük az Isten titkát, vagy a hiábavalóság agyonnyom bennünket.

Azt mondtam, hogy az Ószövetség igazsága a törvény. Ugye a zsidók ahhoz, hogy az egyistenhitet meg tudják őrizni addig, amíg Jézus Krisztus el nem jön és a saját létében, emberi létében meg nem mutatja nekünk, hogy ki az Isten és milyen az Isten, ahhoz, hogy a zsidók ezt az igazságot, a sokistenhit világából az egyistenhit világába elvezető emberi életigazságot meg tudják őrizni, ezért gettósodtak. Bizonyos értelemben elzárkóztak másoktól, akik különböző isteneket imádtak. A zsidók a szeretet Istenségét jelenítették meg.

És az emberi civilizáció, erről sem beszélünk, sőt a technikai civilizáció is az egyistenhitnek az ajándéka. Ezért Európa, amely a kereszténységben született, a világ számára, az összes többi földrész számára a legnagyobb ajándék. Hát ne csodálkozzanak azon, hogy ezt az Európát el akarják taposni, meg akarják szüntetni az istentelenek. Egyszerűen azért, hogy a hiábavalóság érzését ne csökkentsék az emberekben, hanem erősítsék. És azok az emberek, akik így gondolkodnak, orruknál fogva vezethetők. Azok azt is értéként tudják megjeleníteni, az ő elképzelésük szerint, ami az életünket teszi tönkre.

Tehát a zsidók természetesen ezt a kérdést, az Ószövetség igazságát tartották a legfontosabbnak. Persze ez nem egyszerű, erről is sokat beszéltem azoknak, akik hűségesen jártak ezekre a vasárnapi szentmisékre. Az embernek emberrel való kapcsolata azért a legnagyobb igazság, mert pontosan azt bontja ki a számunkra, mutatja meg nekünk, ami az isteni igazság. Szeresd embertársadat, mint önmagadat – nem egyszerű ezzel az igazsággal szembesülni, ez is a bölcsesség útja felé irányítja az embert, vagyis a szeretet felé.

És ez egyszerűen azt jelenti, ahogy az egyik rabbi pár ezer évvel ezelőtt így fogalmazta meg ezt az igazságot, amikor a tanítás alkalmával fölmerült az a kérdés, ami ma is: meddig tart a sötétség? A fiatalok, a tanítványok különböző válaszokat adtak, ilyen gyerekes válaszokat, mint amilyeneket az ember ad általában, még akkor is, ha nagyon okosnak meg képzettnek tartja magát. Addig, amikor a birkát meg lehet különböztetni a kutyától, amikor a szőlőt meg lehet különböztetni a fügefától. Jó, mikor lehet? Amikor napfény van. Ilyen primitív módon válaszolnak erre a kérdésre, és a rabbi, aki a bölcsesség tudománya birtokában van, a következőt mondja. Akkor szűnik meg a sötétség és tudunk tájékozódni ebben a világban, ez a világosság, amikor a másik ember arcában fölismered saját magadat. Fölismered a másik ember arcában, hogy éppen olyan, mint te vagy. Szeresd felebarátodat, mint önmagadat.

És hogyha visszük tovább ezt a gondolatot, sok-sok választ kaptunk ezzel kapcsolatosan okos emberektől. Például Teilhard de Chardin – nagyon izgalmas az az írása – a következő megállapítást teszi, és nagyon izgalmas válasz. A te igazságod akkor jön el, a szeretetnek az igazsága, amikor fölismered abban az emberben azt, hogy más, mint te vagy, de éppen ez nyilatkoztatja ki a számodra azt, hogy emberségében, veled való kapcsolatban egy és ugyanarról van szó. Teilhard de Chardin ezt a nagyon egyszerűnek tűnő igazságot mondja, mert mindegyikünk valóban más, de mindegyikünknek emberarca van és mindegyikünk a másság ellenére össze akar tartozni a másik emberrel.

Mert ugye a nyelvészek az Istennel kapcsolatosan állapítják meg: Isten az, Aki a más, Isten más, mint az ember. És valamiképpen ez az isteni másság jelenik meg az ő arcában – nagyon kedves kisfiú, ma jött ide először, már egy kicsit meg is ismertem – és mindegyikünk arcán ez tapasztalható, valamiképpen üzenetet hordoz mindegyikünk arca az Istenről, Aki a más. És ugye nyilvánvaló, hogy nekünk egymással való kapcsolatunk azért fontos, mert az egymással való kapcsolatunk az a kapu, amelyen át kell mennünk ahhoz, hogy Istenhez megérkezzünk.

Utoljára mondom ezt már, ez Ratzinger professzor úrnak volt a gondolata, említettem már a halála kapcsán különböző interjúkban meg talán egyik ígehirdetésben is itt, hogy 23 éves korában azt a fölfedező gondolatot fejtette ki, amivel Szent Ágoston ajándékozott meg bennünket, és épp a főparancsnak a kibontásakor. Mi a főparancs? Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből stb., és szeresd felebarátodat, mint önmagadat. A főparancsban első az istenkapcsolatunk. Csakhogy hát hogyan tudunk kapcsolatot teremteni azzal az Istennel, akinek nincs teste, akit nem látunk? Istent sohase látta senki, az egyszülött Fiú, aki értünk emberré lett nyilatkoztatta ki nekünk.

Szent Ágostonnak ez a központi üzenete a világ számára, és Ratzinger professzornak az egész filozófiája, egyháztana, teológiája erre az ágostoni igazságra épült, hogy a megvalósulás rendjében a főparancsolat második része a döntő. Szeresd az Istent, rendben van; szeresd felebarátodat, mint önmagadat, ez a második a döntő. Mert ez arról szól, hogy egymást látjuk, és az életünk megoldása a látásnak köszönhető. Nyilvánvaló nem ennek a szemünk látásának.

Pont Istenes Szent János – még ezt is hadd mondjam, mert hátha többet ezt itt nem tudom mondani – Istenes János mondta, hogy aki Jézus Krisztussal találkozik, annak új látása lesz. A szemét a szívébe teszi ez a találkozás. Annak az embernek az esetében van erről szó, aki Jézus Krisztussal találkozik. Ez egy kicsit a kis hercegi gondolat, nyilvánvaló ezek is valahonnan ilyen régi tapasztalatból hozták ezt elő: mert jól csak a szívével lát az ember. Aki Istennel találkozott, annak szívbéli látása van, a lényegét fogja föl.

Szent Ágoston ezt az igazságot ajándékozta a világnak. Ratzinger mint professzor, aztán később mint bíboros, pápa ezt az igazságot tette az egész eszmerendszere fundamentumává, hogy az egymással való találkozásunk a döntő. Hát mi lenne más? Hogyan lehetne Istennel találkozásról beszélni, ha nem látjuk? Viszont egymást látjuk, és ezért is hangsúlyoztam oly nagyon, hogy az Isten titkát mi emberek hordozzuk. És ha nekünk sikerül egymással igazi emberi kapcsolatot létesíteni, akkor ebben az emberi kapcsolatban felvillan számunkra Isten arca és elindul az Istennel való kapcsolatunk, összetartozásunk. És ebben az esetben – a mai evangéliumra is hivatkozva – ahogy Teréz anya is mondta, valami szépet tegyünk az Istenért.

Hát akkor erre hivatkozva azt mondom, valami különlegest tegyünk az Istenért. És ez azt jelenti, hogy ha vele sikerült találkoznunk, akkor azt a misztériumot is meg tudjuk jeleníteni a sok-sok hiábavalóság ellenére és közepette, hogy az ember a rosszat jóval viszonzozza. Mert még az ellenségünk is felebarátunk, akit az Isten úgy szeret, ahogy minekünk nem sikerül, mert Isten mindenkit szeret. És akkor találunk az isteni bölcsességre, amikor ezt a döntést legalább elméletileg képesek vagyunk meghozni, és akkor van remény arra, hogy ha nem is minden esetben, de inkább többször, mint kevesebbszer, azt a különleges isteni elvárást is teljesíteni tudja az ember. Belátja azt, hogy annak, aki ellenségeskedik velem, annak nagyon nagy a terhe. Ne tetézzük még azzal a terhét, hogy mi harcba szállunk, hanem bízzuk az Istenre a sorsát. És ezzel a legnagyobb isteni ajándékot kapjuk: a lelki békét.

+ *A M E N* +

Szentmise befejezése

Kedves Testvérek! Szerdán már Hamvazószerda van, elkezdődik a Nagyböjt. Ugye eddig, Karácsonytól idáig a Megtestesülés misztériumát jártuk körbe és eljutottunk a mai vasárnapig, amikor a keresztény közösségnek a lüktetésével szembesülünk, és ez a szeretetkapcsolatunk, szeretetszolgálatunk egymás felé. Kezdődik a Nagyböjt és Húsvétal befejeződik, amikor meg az isteni sajátos válasz misztériumával, a Megváltás misztériumával találkoznak majd a Testvérek és gondolkodhatnak el arról, hogy miképpen érvényesül ez az egyéni életünkben.

Tehát szerdán Hamvazószerda, szigorú böjt, kedden van Húshagyó kedd és szerdán figyeljünk erre. Úgyis annyian koplalnak hiúságból, hát most ne hiúságból, hanem valamilyenfajta istenes szemléletből koplaljanak egy kicsit és ünnepeljék meg ezt a napot. Pénteken a Mátyásnak lesz a névnapja. Köszönjük szépen, Mátyás, a sok évtizedes szolgálatodat is, ez nagyon fontos nekünk mindenképpen! És jövő vasárnap, a Nagyböjt első vasárnapján a katolikus iskolák céljaira lesz a templomi gyűjtés.

+ *Á L D Á S* +